

Magas a „káliumszintem”, miért ? mi a teendő ?

Összeállította
Zakar Gábor dr.

Mi az, hogy magas ?

Normál : a vér káliumszintje (se-K) 3.5-5.5 mmol/l között

Mérsékelt hiperkalémia : 5.5-6.5 mmol/L

Nem ritka labor-lelet, panaszt általában nem okoz, a szív működést még nem befolyásolja, aggodalomra nincs ok.

Első teendő :

- a mérés ismételése bő folyadékbevitel után (kiszáradás, vérbesűrűsödés, vérvételi hiba is okozhatja)
- ha ismételten is hasonló a se-K szint
- megbeszélés a kezelő orvossal, elsőként a nem-táplálkozási eredetű okok mérlegelése.

A magasabb se-K nem-táplálkozási okai

- ✓ **kiszáradásos állapot** a vérvétel idején ?
- ✓ **gyulladásos állapot** a vérvétel idején ?
- ✓ **tartós székrekedés** ?
- ✓ **jelentős testsúlycsökkenés** állapota (bármilyen okból) ?
- ✓ ismételten **magas vércukorszint** ?
- ✓ újonnan kapott, **se-K szintet is emelő gyógyszer** ?
- ✓ ismert súlyos vesekárosodáshoz társuló **savanyodás** ?

A se-K emelkedést provokáló, felsorolt állapotok megszüntetésével, kezelésével a kálium vérszintje normál tartományba kerülhet, specifikus kezelést nem igényel.

Ha mégsem : a ritkább, nem-táplálkozási okok vizsgálata indokolt.

Teendők, a mérsékelt hiperkalémia megoldása

- A se-K emelkedést provokáló, felsorolt állapotok megszüntetésével, kezelésével a kálium vérszintje normál tartományba kerülhet, specifikus kezelést nem igényel.
- Székletrendezés, kellő folyadékbevitel, a cukor anyagcsere tartós rendezése, a gyulladásos állapot megszüntetése
- A káliumszintet (is) emelő gyógyszerek adagjának csökkentése vagy elhagyása orvosi javaslat szerint
- Indokolt esetben a szervezet savanyodásának gyógyszeres csökkentése

Ha ezek után is magasabb a se-K : a ritkább, nem-táplálkozási okok vizsgálata indokolt.

A súlyos hiperkalémia : se-K 6.5 mmol/L felett

- Leggyakrabban súlyos, heveny szervi betegségekhez társul, **kórházi kezelés során észlelik**. Ilyenek :
 - ✓ **cukorbetegség heveny anyagcsere kisiklása**, magas vércukor szint a szervezet savanyodásával (ketoacidózis)
 - ✓ **krónikus vesebetegség heveny szövődő betegségei**, gyulladásai a salakszintek emelkedésével, savanyodással.
 - ✓ **szövetsejtsejtesséssel járó állapotok** (vér- és izomsejtek, égés, tumorsejtek-kemoterápia kapcsán)

A súlyos hiperkalémia : se-K 6.5 mmol/L felett

- **Nem-kórházi esetekben** okai lehetnek
- **Káliumszintet (is) emelő gyógyszerek** 30 % alatti vesefunkció esetén
- **Jelentős diétás kihágás**, étrendi káliumterhelés (napi 4 g felett), vagy a szervezet tartós savanyodása 20% alatti vesefunkció esetén ill. dializált állapotban. Tünetmentes is lehet, de
- izomgyengeséget, végtag zsibbadást, szív működési zavart is okozhat

Teendők súlyos hiperkalémia esetén

- **Kórházi kezelés során** : a **létrehozó állapotok hatásos kezelése**, a káliumszintet csökkentő gyógyszeres beavatkozások (infúziós alkalizálás, intravénás vízhajtó, injekciós kalcium bevitel) a kezelés részeként.
- **Nem-kórházi esetekben** :
 - ✓ tünetek esetén felvétel sürgősségi ellátásra, a **se-K mérés ismétlése** szükség szerint a káliumszint gyógyszeres csökkentése.
 - ✓ **Megelőzés** : a **káliumszintet emelő gyógyszer**(ek) adagjának csökkentése/elhagyása
 - ✓ túlzott bevitel esetén az **étrendi kálium terhelés csökkentése**
 - ✓ a szervezet savanyodásának gyógyszeres csökkentése, **alkalizálás** (Na-bikarbonát por)

Életveszélyes hiperkalémia : 7.5 mmol/L felett

- A már említett **súlyos, kórházi kezelést igénylő állapotokban,**
- Vagy **elhanyagolt anyagcsere betegségekben** (pl. cukorbeteg-kóma, a vesék végállapotú pusztulása, mindkét esetben savanyodás-acidózis) fordul elő, kórházi észlelés során.
- **Azonnali kezelést igényel,** infúziós-intravénás gyógyszerekkel, mivel a nagyon magas se-K szint életveszélyes szívritmus-zavarokat, akár szívmegállást is okozhat.
- Ha a gyógyszeres kezelés nem kellően hatásos, **sürgősségi dialízis,** művese kezelés szükséges.

A káliumbevitel hatásai és a se-K szint

- A vesefunkció kb. 30%-os csökkenéséig (esetenként ezt követően is) a vesebetegek számára **káliumgazdag, növényi túlsúlyú étrend** javasolt. (napi bevitel 4-5 gramm)
- Ezt a bevitelt a vesék és a bélrendszer kiválasztása jól tudja kezelni, **nem alakulnak ki kóros se-K szintek**, ugyanakkor
- A káliumgazdag étrend bizonyítottan csökkenti a magas vérnyomást, a szív-érrendszeri szövődmények előfordulását, sőt a **maradék vesefunkció vesztesét is lassítja.**
- **Napi 2 g kálium** még alig-vizelet (napi fél liter alatt) esetén is biztonsággal fogyasztható a belek „rásegítő” kiválasztása miatt.
- „Vigyázni” – a bevitelt tudatosan ellenőrizni kb. 20%-os vesefunkció alatt indokolt, a se-K szint ismételt ellenőrzése mellett.

**Az üzenet :
a kálium hasznos ásványi
anyag, okos bevitele minden
krónikus vesebeteg számára
fontos !**